

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 Vtrum bonitas voluntatis in his quæ sunt ad fine[m] dependeat ex
intentione finis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

est quod dependat ex intentione finis. Consequitur autem intentio uoluntatem, quando accedit uoluntati praexistenti, puta, si aliquis uellet aliquid facere, & postea referat illud in Deum: & tunc prima uoluntatis bonitas non dependet ex intentione sequenti, nisi quatenus reiteratur actus uoluntatis cum sequenti intentione.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quando intentio est causa uolendi, ordo ad finem accipitur ut quaedam ratio bonitatis in obiecto, ut dictum est.*

AD SECUNDUM dicendum, quod uoluntas non potest dici bona, si sit intentio mala, causa uolendi: Qui enim uult dare elemosynam propter inanem gloriam consequendam, uult id, quod de se est bonum sub ratione mali: & ideo prout est uoluitum ab ipso, est malum, unde uoluntas eius est mala. Sed si intentio sit consequens, tunc uoluntas potuit esse bona: & per intentionem sequentem non deprauatur ille actus uoluntatis, qui praecessit, sed actus uoluntatis qui iteratur.

AD TERTIUM dicendum, quod, sicut iam dictum est, * malum contingit ex singularibus defectibus, bonum autem ex tota, & integra causa. Unde siue uoluntas sit eius, quod est secundum se malum, & sub ratione boni, siue sit bona sub ratione mali, semper uoluntas erit mala: sed ad hoc quod sit uoluntas bona, requiritur quod sit boni sub ratione boni, id est, quod uelit bonum, & propter bonum.

¶ Super Questionis decimae articulum octauum.

ARTICULVS. VIII.

¶ Vtrum quantitas bonitatis, uel malitia in uoluntate, sequatur quantitatem boni, uel mali in intentione.

IN titulo articuli octauo, uoluntas sumitur ut in precedenti articulo.

¶ In corpore eiusdem articuli aduerte primo, quod auctor principalis determinat, quod quaesierit. Quae sunt enim de quantitate uoluntatis & intentionis: determinat autem de quantitate predictorum, & actus etiam exterioris: & hoc ad perfectionem doctrinae, & propter ideam rationis, quod ad hoc, in uoluntate, & actu exteriori sublati impedimur. Aduerte secundum, quod in littera distinguitur tam uoluntas, quam actus exterior, reisper se scilicet secundum se, & ut fiat sub intentione: & dicitur, quod nec quantitas ex obiecto, nec quantitas ex modo intentionis descendit necessario in actum uoluntatis, aut actus exterioris secundum se, seu materialiter, id est, ut tendunt in sua obiecta propria: sed quantitas utraque, scilicet ex obiecto, & modo intentionis, redundat in utrumque actum, scilicet uoluntatis, &

ex intentione actus, quia intensius uult, uel agit quod est maius ex parte agentis. Si igitur loquamur de quantitate utriusque quantum ad obiectum, manifestum est, quod quantitas actus non sequitur quantitatem intentionis: quod quidem ex parte actus exterioris contingere potest dupliciter. Vno modo quia obiectum, quod ordinatur ad finem intentionum, non est proportionatum fini illi: sicut si quis daret decem libras, non posset consequi suam intentionem, si intenderet emere rem ualentem centum libras. Alio modo propter impedimenta, quae superuenire possunt circa exteriorem actum, quae non est in potestate nostra remouere: puta, aliquis intendit ire vsque Romam, & occurrunt ei impedimenta, quod non potest hoc facere. Sed ex parte interioris actus uoluntatis non est nisi uno modo: quia interiores actus uoluntatis sunt in potestate nostra, non autem exteriores actus. Sed uoluntas potest uelle aliquid obiectum non proportionatum fini intento: & sic uoluntas, quae fertur in illud obiectum absolute consideratum, non est tantum bona quantum est intentio. Sed quia etiam ipsa intentio quodam modo pertinet ad actum uoluntatis, in quantum scilicet est ratio eius, propter hoc redundat quantitas bonae intentionis in uoluntatem, in quantum scilicet uoluntas uult aliquid bonum magnum ut finem: licet illud, per quod uult consequi tantum bonum, non sit dignum illo bono. Si uero consideretur quantitas intentionis, & actus secundum intentionem utriusque, sic intentio intentionis redundat in actum interioris, & exterioris uoluntatis, quia ipsa intentio quodammodo se habet formaliter ad utrumque, ut ex supra dictis patet: licet materialiter intentione recta existente intensius possit esse actus interior, uel exterior, non ita intensius, materialiter loquendo, puta, cum aliquis non ita intensius uult medicinam sumere, sicut uult sanitatem: tamen hoc ipsum, quod est intensius intendere sanitatem, redundat formaliter in hoc, quod est intensius uelle medicari. Sed tamen hoc est considerandum, quod intensio actus interioris, uel exterioris, potest referri ad intentionem ut obiectum, puta, cum aliquis intendit intensius uelle, uel aliquid intensius operari, & tamen non propter hoc intensius uult, uel operatur, quia quantitas

exterioris, ut fiat sub intentione, seu formaliter, id est, ut tendunt in finem, quem respicit intentio.

¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli, dubium occurrit, quomodo verificetur, quod quantum mala est intentio, tantum mala est uoluntas, an scilicet verificetur de uoluntate materialiter, & secundum se: aut formaliter; & ut fiat sub intentione. Si secundum modo, nulla est differentia inter quantitatem bonitatis, & malitiae in hoc: quoniam, ut in corpore articuli patet, quantitas intentionis bonae redundat in uoluntatem, & actum formaliter. Si primo modo, sic enim uult falsum manifeste: quoniam neutra malitia necessario descendit ex intentione in uoluntatem materialiter.

¶ Ad hoc dicitur, quod ea, quae dicta sunt in corpore articuli, verificantur de quantitate bonitatis, & malitiae. Et de bonitate quidem in littera patet: de malitia autem eiusdem rationis probatur. Quod enim quantitas male intentionis ex obiecto non necessario descendat in uoluntatem secundum se, patet ex hoc, quod intendens aliquid magnum malum, potest uelle uti aliquo medio non sufficienter consono tanto malo: sicut si quis uellet emere episcopatum & offerret solas preces. Quod etiam quantitas male intentionis ex modo, non descendat in quantitatem actus secundum se, patet ex hoc, quod contingit intendere intendentem adulterium, minus libenter frangere murum, per quem ingreditur ad intenum habendum. Cum igitur non oporteat esse uerum, quod quantum mala est intentio, tantum mala sit uoluntas materialiter: relinquatur, ut verificetur hoc dictum de uoluntate formaliter, id est, ut fiat

In corp. art.

D. 22. 3. 1. 2. 3.

¶ 6. ad 1.

D. 296.

Supr. art. 7. ad 1. Et m. q. 2. art. 2. ad 3.

¶ 1. interli. ibid.

¶ art. p. p. ce.

In co

q. 114

In co

art. 7.

¶ 1.

1. d. 48

Et ve

29. art.

q. 12. art. 1.